

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/10406

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia		29.11.2021

Femundsmarka NP og Gutulia NP - Aldersmåling av trær - 2022-2024 - Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir tillatelse til nasjonalparkforvaltningen for aldersmåling av trær i Femundsmarka NP og Gutulia NP. Dispensasjon for § 3 pkt. 2.1 i verneforskriften for Femundsmarka og verneforskriften for Gutulia gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Vilkår:

- Tillatelsen gjelder for periodene 1. mai – 31. oktober i 2022-2024.
- Det skal ikke samles inn flere prøver enn det som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet, og det skal vises aktsomhet ved prøvetakingen.
- Trær på/i nærheten av reiraktivitet skal unngås.
- Rapport forelegges nasjonalparkstyret når prosjektet er avsluttet.
- Tillatelsen skal medbringes og kunne framvises ved eventuell kontroll.

Nasjonalparkstyret vil minne om at denne tillatelsen kun gjelder for verneforskriftene. Det må også innhentes tillatelse fra grunneier.

Saksopplysninger

Bakgrunn

Nasjonalparkforvaltningen ønsker å gjennomføre aldersmålinger av trær i verneområdene vi forvalter, men først og fremst i Femundsmarka NP og Gutulia NP. Formålet med prøvetakingene er å innhente kunnskap om maksimalalder og aldersfordeling i ulike deler av de to nasjonalparkene. Bakgrunnen for søknaden er at nasjonalparkforvalter og naturoppsyn har diskutert aktuelle behov for mer kunnskap. Hensikten er å øke kunnskapsgrunnlaget om verneområdene generelt og som hjelp i en langsiktig forvaltning. Prøvetakingen på furu vil bli gjennomført med et 5 mm tilvekstbor. Prøven vil bli lagt tilbake i hullet. I noen tilfeller ligger årringene svært tett og det kan bli aktuelt å ta med prøven inn på lab for nærmere undersøkelse. Prøvetakingen på senkegrupper av gran vil bli gjennomført ved C14 datering.

I de to nasjonalparkene foreligger det veldig lite data på alder på trær. Den gamle barskogen og gamle enkeltstående bartrær er en del av verneformålet i begge verneområdene, og viktige biotoper/habitater for verneverdige arter, som for eksempel ulvelav. Alderen på den gamle barskogen kan også fortelle oss om vegetasjonsutvikling og klima i fortida og kaste lys over mulig utvikling framover. Aktuelt tidsrom for prøvetaking vil være i barmarkssesongen (mai-oktober) fra 2022 til og med 2024. Hver prøvetaking vil bli koordinatfestet på kart og fotografert. En kort rapport vil bli utarbeidet.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Aldersmåling av trær med tilvekstbor ansees ikke som søknadspliktig i Langtjønna LVO og Femundslia LVO. Likevel skal all ferdsel skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap, naturmiljø eller kulturmiljø jf. § 3 pkt. 4.1.

Femundsmarka nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt skog- og fjellområde,
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer,
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

§ 3 pkt. 2.1 All vegetasjon er vernet mot skade og ødeleggelse av enhver art. Dette gjelder også døde trær. Planting, såing, gjødsling og innføring av nye plantearter er forbudt.

Gutulia nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Gutulia nasjonalpark er:

- å bevare et i det vesentlige urørt skog-, myr- og fjellområde,
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.
- å verne om kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift.

§ 3 pkt. 2.1 Vegetasjon herunder døde busker og trær skal vernes mot all skade og ødelegging. Planting, såing, gjødsling og innføring av nye plantearter er forbudt.

Naturmangfoldloven

Slik prøvetaking står ikke nevnt i verneforskriftene, så i likhet med andre typer undersøkelser og forskning, så behandles søknaden etter de generelle dispensasjonsbestemmelsene jf. naturmangfoldlovens (nml) § 48. § 48 åpner opp for at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Denne saken er vurdert etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper i §§ 8- 12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var

prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jamfør § 7.

Vurderinger

Naturmangfoldloven

§ 8 - Kunnskapsgrunnlaget

Prøvetaking av bartrær med tilvekstbor er et lite, forbigående inngrep som er velprøvd og i vanlig bruk, og som normalt ikke skader treet alvorlig eller gir andre virkninger på verneverdier eller økosystemet forøvrig. Men da inngrepet i alle fall teoretisk kan påvirke trærne, og da det her er snakk om systematisk prøvetaking med mange gjentak i områdene med gamle og verneverdige trær, så velger vi å se på dette som søknadspliktig.

§ 9 - Føre-var-prinsippet

Kunnskapen om området og om tiltaket er god, jf. nml 8, slik at man her ikke trenger å bruke føre-var-prinsippet, jf. nml § 9

§10 - Økosystemtilnærming og samlet belastning

Aldersmåling og prøvetaking av trær er et beskjedent inngrep og vil foregå i en begrenset tidsperiode. Det foreligger ingen andre dispensasjoner for dette formålet. Det er derfor ikke sannsynlig at den samlede påvirkningen på verneverdiene skulle bli av negativ betydning, jf. nml § 10. Nasjonalparkstyret mener at tiltaket derfor ikke strider imot verneformålet, men tvert i mot vil kunne gi oss svært verdifull kunnskap for den langsiktige forvaltningen av verneverdiene i verneområdene.

§ 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og § 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

I dette tilfellet brukes et prøvebor med diameter på 5 mm og så tynne sårkanaler tettes naturlig av treet selv. Små trebiter tas ut fra jorda til C14 datering. § 11 er i denne sammenhengen ikke relevant. Utstyr og metodikk som brukes er godt innarbeidet som metode i skogbruket og brukes rutinemessig uten negativ påvirkninger på miljøet, jf. nml § 12.